

QASDDAN BADANGA YENGIL SHIKAST YETKAZISH TO'G'RISIDAGI MODDAGA O'ZGARTIRISH KIRITISH

Rayimjonov Akobir Biloliddin o'g'li

Andijon Qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar instituti. Yurisprudensiya ta'lim
yo'nalishi. 2.109-guruh talabasi.

Annotatsiya: Keyingi yillarda mamlakatimizda jinoyatchilikka qarshi kurashish va huquqbuzarliklarning oldini olish, aholining tinch va osoyishta hayotini ta'minlash hamda jamoat xavfsizligi madaniyatini shakllantirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Mazkur maqola O'zbekiston Respublikasining Qonuni (07.10.2024 yildagi O'RQ-972-son) asosida JKning 109-moddasi(Qasddan badanga yengil shikast yetkazish)ga o'zgartirish kiritishning o'ziga xos ijtimoiy-siyosiy sharoiti, asoslari va uning huquqiy oqibatlarini hisobga olgan holda tahlil qilishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: qonun, jinoyat, huquqbuzarlik, qasd, kodeks, sanksiya, ozodlikdan mahrum qilish, ozodlikdan cheklash.

ИЗМЕНЕНИЕ СТАТЬИ ОТНОСИТЕЛЬНО УМЫШЛЕННОГО ПРИЧИНЕНИЯ МАЛЫХ ТЕЛЕСНЫХ ТРАВМ

Аннотация: За последние годы в нашей стране были реализованы масштабные реформы по борьбе с преступностью и предотвращению правонарушений, обеспечению мирной и мирной жизни населения, созданию культуры общественной безопасности. Данная статья основана на Законе Республики Узбекистан (УРК-972 от 07.10.2024 г.) о конкретных общественно-политических условиях, основаниях и правовых последствиях внесения изменений в статью 109 УК РФ, направленных на анализ с учетом последствия.

Ключевые слова: закон, преступление, нарушение, умысел, кодекс, санкция, лишение свободы, ограничение свободы.

AMENDMENT OF THE ARTICLE REGARDING INTENTIONAL CAUSE OF MINOR BODILY INJURY

Abstract: In recent years, large-scale reforms have been implemented in our country to fight against crime and prevent violations, to ensure a peaceful and peaceful life of the population, and to create a culture of public safety. This article is based on the Law of the Republic of Uzbekistan (O'RQ-972 of 07.10.2024) on the specific socio-political conditions, grounds and its legal implications of amending Article 109 of the Criminal Code aimed at analysis taking into account the consequences.

Key words: law, crime, violation, intent, code, sanction, deprivation of liberty, restriction of liberty.

Kirish

O‘zbekiston Respublikasining 1994-yil 22-sentabrda qabul qilingan 2012-XII-sonli Qonuni bilan tasdiqlangan O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi yurtimizda huquqiy tartibni saqlashda va jamiyatning xavfsizligini ta‘minlashda muhim o‘rin tutadi. Bir so‘z bilan aytganda, Jinoyat kodeksi - bu jinoyatlarni aniqlash, oldini olish, jinoyatchilarni jazolash va jinoyat sodir etilishining oqibatlarini bartaraf etishga qaratilgan huquqiy normalar majmuasidir. So‘nggi yillarda yurtimizda amalga oshirilayotgan ijtimoiy-siyosiy o‘zgarishlar huquqbuzarliklar profilaktikasi va ularning oldini olish, shuningdek fuqarolarga yuksak huquqiy madaniyat va qonunga hurmat tuyg‘usini singdirish borasidagi huquqiy mexanizmlarni yanada takomillashtirish va qonun hujjatlarga o‘zgartirish kiritish zarurligini ko‘rsatmoqda.

Asosiy qism

Avvalo, O‘zbekiston Respublikasi JK ning 109-modda (Qasddan badanga yengil shikast yetkazish) siga o‘zgartirish kiritish tarixiga nazar tashlasak, ushbu taklif “O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat, Jinoyat-protsessual kodekslariga hamda O‘zbekiston Respublikasining Ma‘muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksiga o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish haqida”gi Qonun loyihasi tarkibiga kiritilgan bo‘lib, ushbu Qonun loyihasi O‘zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining ayrim moddalarida nazarda tutilgan jinoyatlarning ijtimoiy xavflilik darajasi past bo‘lganligi sababli ularni dekriminallashtirish maqsadida O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi tomonidan 2020-yil 8-yanvarda “Normativ-xuquqiy hujjatlar loyihalari mohokama portali” (regulation.gov.uz) internet saytiga xalq muhokamasiga taqdim qilingan. Buning natijasida 2024-yil 7-oktabr sanasida “Huquqbuzarliklar va jinoyatlarning oldini olish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar qabul qilinishi munosabati bilan O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksiga hamda O‘zbekiston Respublikasining Ma‘muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksiga o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish haqida” dagi O‘RQ-972-son qonuni qabul qilinda. Unga ko‘ra, JK ning 109-moddasining birinchi qismi chiqarilib tashlanishi, ikkinchi qism birinchi qism deb hisoblanishi va quyidagi mazmundagi ikkinchi qism bilan to‘ldirilishi :

“Ushbu moddaning birinchi qismida nazarda tutilgan harakatlar:

- a) diniy taassublar zamirida;
- b) bir guruh shaxslar yoki uyushgan guruh a‘zosi tomonidan yoxud shu guruh manfaatlarini ko‘zlab;

v) qurolni yoki sovuq qurol sifatida foydalanilishi mumkin bo'lgan ashyolarni ishlatib sodir etilgan bo'lsa, —

bir yildan ikki yilgacha ozodlikni cheklash yoki bir yildan ikki yilgacha ozodlikdan mahrum qilish bilan jazolanadi” kabi normalar bilan to'ldirildi.

Ushbu moddaga o'zgartirish kiritish zarurati quyidagi omillar bilan asoslanadi:

1. Statistika ma'lumotlariga ko'ra, Ichki ishlar organlari tomonidan 2018 yilda Jinoyat kodeksining 109-moddasi (qasddan badanga yengil shikast yetkazish) bo'yicha 1512 ta jinoyat ishi qo'zg'atilgan bo'lib, shundan 311 tasi (20.5 %), 2019 yilning 10 oyida esa 771 ta jinoyat ishi qo'zg'atilgan bo'lib, shundan 122 tasi (15.8 %) tараflarning yarashganligi munosabati bilan sud tomonidan ayblilik haqidagi masala hal qilinmasdan tugatilgan. Bugungi kunda aksariyat xorijiy davlatlar qonunchiligida ushbu turdagi jinoyat jinoyat qonunchiligidan chiqarilib, ma'muriy huquqbuzarliklar toifasiga kiritilganligini ko'rish mumkin. Ma'lumot uchun: Qozog'iston Respublikasining 2017 yil 3 iyuldagi 84VI-son Qonuniga muvofiq, Qozog'iston Respublikasi Jinoyat kodeksining 108-moddasi (Qasddan badanga yengil shikast yetkazish) Qozog'iston Respublikasining Ma'muriy huquqbuzarliklar to'g'risidagi kodeksiga 731-modda sifatida kiritilgan.

2. Jinoyatlar ko'payishi va ularning murakkablashishi: Jinoyatlarning yangi turlari paydo bo'lishi va ularning amalga oshirish usullari tobora murakkablashib borayotgani qonunchilikni yangilash zaruriyatini keltirib chiqardi. Bu o'zgarishlar jinoyatlarni qamrab olish va ularga mos jazo choralarini belgilash maqsadida amalga oshirilgan.

3. Fuqarolar xavfsizligini ta'minlash: Jinoyatlar sodir etilishining oldini olish va fuqarolarni himoya qilish zaruriyati o'zgartirishlarning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Qonunchilikni yangilash orqali fuqarolarning huquqlarini va sog'lig'ini yaxshiroq himoya qilish, jinoyatchilikka qarshi kurashishni kuchaytirish maqsad qilingan. Jinoyatlarni sodir etishda qo'llaniladigan usullar va sharoitlarni aniqroq belgilash orqali bu maqsadga erishiladi.

Ushbu moddaga o'zgartirishlar kiritish natijasida:

- “Qasddan badanga yengil shikast yetkazish” xuddi shunday huquqbuzarliklar uchun ma'muriy jazo qo'llanilgandan keyin sodir etilishi ham ma'muriy huquqbuzarlik sifatida etirof etilishi mexanizmi amalga joriy etiladi;
- qasddan badanga yengil tan jarohati yetkazish jinoyatini ma'muriy huquqbuzarlik sifatida qayd etish tizimi yo'lga qo'yiladi;
- Jinoyatlarning oldini olish va kamaytirish: Qonunga kiritilgan o'zgartirishlar jinoyatlarni sodir etish xavfini kamaytiradi.

- “Sudlanganlik” holatining ro`y bermasligi kabi bir nechta muhim o`zgarishlar sodir bo`lishiga olib keladi.

O`zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining Ichki ishlar vazirligiga tayangan ma`lumotlariga ko`ra, 2023 yilning yanvar-dekabr oylarida 2021 yilning mos davriga nisbatan “Qasddan badanga yengil shikast yetkazish” huquqbuzarligi 40,3 % ga kamaygan.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Jinoyat kodeksining 109-moddasidagi o`zgarishlar kiritish jamiyatda yuz berayotgan yangi jinoyat turlari va tendentsiyalariga javob sifatida amalga oshirilishi lozim va albatta bu o`zgarishlar jinoyatchilikka qarshi kurashni kuchaytirishga yordam beradi. O`zgarishlar jabrlanuvchilarni himoya qilish, fuqarolarning huquq va erkinliklari, shuningdek ularning manfaatlarini eng oliy darajaga olib chiqishga qaratilgan bo`lishi kerak. Ushbu maqola O`zbekiston Respublikasining Jinoyat Kodeksi 109-modda ( Qasddan badanga yengil shikast yetkazish ) siga kiritilgan so`ngi o`zgarishlarni va uning huquqiy oqibatlarini yoritib beradi hamda fuqarolar, siyosatchilar va albatta yosh yuristlar uchun Jinoyat qonunchiligi bo`yicha qimmatli tushunchalar beradi. Fuqarolar ushbu maqola orqali Jinoyat kodeksiga kiritilayotgan o`zgarishlar va qo`shimchalar bo`yicha kerakli ma`lumotlardan foydalanishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O`zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi
2. O`zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksiga sharh. Maxsus qism. Rustamboyev M.X. 2016 .
3. Bekzod o`g`li, J. F. (2024). Kriminalistik huquq va jinoyatlarning oldini olish. International innovation and researches, 1(3), 53-55.
4. Bekzod o`g`li, J. F. (2024). O`zbekistonda inson huquqlari va milliy qonunchilikni takomillashtirish. Международный журнал теории новейших научных исследований, 2(10), 173-176.
5. LEX.uz
6. Regulation.gov.uz